

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahot ja johtamisjärjestelmä

Kunnanhallitus 26.09.2022 § 180
236/00.01.01/2022

Asian valmistelija(t): Hyvinvointi- ja sivistysjohtaja Mika Sirkka, puh. 040 533 5619

Joutsan kunnassa on aiemmin käsitelty hyvinvointikoordinaattorin tehtävän perustamista (Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta 8/28/2018 § 59). Asia jätettiin tuolloin pöydälle jatkovalmistelua ja perusturvan toimialan tehtävien uudelleen järjestelyjä odottamaan. Koordinaattorin tehtävinä lueteltiin tuolloin tehdyssä valmistelussa mm.

- vastaa poikkihallinnollisesta terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisestä yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden sekä kolmannen sektorin kanssa kaikki ikäryhmät huomioiden
- vastaa kunnan hyvinvointiryhmän vetämisestä sekä hyvinvointikertomuksen laadinnasta ja raportoinnista
- vastaa Kumppanuuspöytä -toiminnasta
- toimii Vanhus- ja vammaisneuvoston esittelijänä ja sihteerinä
- vastaa Hyvinvointituvan toiminnasta hankkeen päättymisen jälkeen
- viestinnälliset tehtävät/tiedottaminen omaa toimialaa koskien
- maakunnallinen yhteistyö

Vuonna 2023 aloittavien hyvinvointialueiden ja kuntien välisen yhteistyön tulee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä olla tiivistä. Lisäksi on tarkennettu niitä tehtäviä, joita kunnissa tulee jatkaa. Näitä ovat ehkäisevä päihdetyö ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy. Lisäksi kunnissa tulee valmistautua työllisyyden hoitoon liittyvään yhteistyöhön.

2019 perustetussa hyvinvointi- ja sivistysjohtajan tehtävässä on mukana vastuualue hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Käytäntö on osoittanut, että tehtäväkenttä on varsin laaja. Vaikuttavien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimien suunnittelu ja raportointi on laajoja toimijajoukkoja sitouttavaa. Kunnan lakisääteiset suunnitelmat ja raportoinnit työllistävät ajoittain runsaasti. Pienten kuntien saatavilla olevat indikaattoritiedot vähenevät ja omien kyselyjen ja tiedonhankinnan toteuttaminen tulee merkityksellisemmäksi. Tiedon seulonta ja selkeä raportointi vaatii oman työaikansa.

Aluehallintoviraston ohjauskirjeessä (1.11.2021 LSSAVI/9780/2021) muistutetaan kuntien yhteistyöstä perustettavien hyvinvointialueiden kanssa. Kunnissa ja alueilla tulee olla organisaatiossa tätä hoitavat henkilöt. Alueiden organisaatiot ovat vasta muotoutumassa henkilönimitysten osalta.

Ohjauskirjeessä myös ohjeistetaan kuntia nimeämään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahot ja määrittelemään tähän liittyvä organisaatio.

Poikkihallinnollinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen (sisältää ehkäisevän päihdetyön) kunnan johtamisjärjestelmässä toteutuu, kun kunnanhallitus hyväksyy terveyden edistämisen johtamisjärjestelmän.

Johtamisjärjestelmässä määritellään

- poikkihallinnollinen terveyden edistämisen johtamisvastuu
 - työnjako eri hallinnon alojen kesken
 - hallinnonalat ylittävien tehtävien toimintakäytännöt (koordinointi)
 - toiminnan suunnittelu-, seuranta- ja arviointivastuut
- Ehkäisevän päihdetyön toteuttaminen vaatii myös koordinaatiota. Koordinaatiota tukee, että kuntaan nimetään vastuhenkilö sekä*

koordinaatiosta käytännössä vastaava taho. Vastuuhenkilön työssä auttaa, että hänelle resursoidaan riittävästi työaika tehtävän hoitamiseen huomioiden kunnan koko.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisoinnissa on huomioitava yritysten, yleishyödyllisten yhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen mahdollisuudet osallistua aktiivisena toimijana kunnan ja alueen toimintaan.

(Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston / Valviran Ohjauskirje 1.11.2021 dnro LSSAVI/9780/2021)

Joutsan kunnassa on tarpeen selkeyttää ohjauskirjeen mukaisesti vastuutahot ja tarkentaa organisaatiota.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on organisoitu kunnassa siten, että hyvinvointi- ja sivistysjohtajalla on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisvastuu.

Hyvinvointityöryhmässä on mukana hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen paikallisia toimijoita johtajista asiakastyötä tekeviin ammattilaisiin.

Hyvinvointityöryhmä toimii valmistelevana ja toimeenpanevana ryhmänä.

Hyvinvointikoordinaattori toimii hyvinvointi- ja sivistysjohtajan alaisuudessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijana, ja valmistelijana ja esittelijänä mm. hyvinvointityöryhmälle ja vanhus- ja vammaisneuvostolle.

Hyvinvointikoordinaattori vastaa pääosin hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien suunnitelmien ja raporttien laatimisesta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan alaista toimintaa, mutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta jakaantuu kunnassa kaikkien toimialueiden kesken ja yhteistyö on välttämätöntä.

-Teknisten- ja ympäristöpalvelujen tehtävänä on turvata terveyttä ja hyvinvointia edistävät elin- ja toimintaympäristöt kuntalaisille.

-Koulutus- ja sivistyspalvelujen erityisenä tehtävänä on ihmisenä kasvun tukeminen.

-Kulttuuri- ja kirjastopalvelut, nuoriso- ja liikuntatoimi edistävät omalta osaltaan kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä tukevat yhteisöllisyyttä.

-Lisäksi yhteistyötä tehdään mm. sosiaali- ja terveystieteiden, järjestöjen, seurakunnan, yksityisten toimijoiden ja valtion paikallisviranomaisten kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät asiat viedään tiedoksi tai hyväksyttäväksi sivistys- ja hyvinvointilautakuntaan sekä tarvittaessa myös tekniseen lautakuntaan ennen kunnanhallitukselle siirtämistä, mikäli niissä on lautakuntien toiminnan alaisia tavoitteita ja toimenpiteitä tai raportoitavaa. Tarkastuslautakunnan informointi on tarpeellista. Myös investointien vaikutusta kuntalaisten hyvinvointiin arvioidaan osana talousarviota ja -suunnitelmaa. Strategian toteutumista arvioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta vuosittaisissa valtuustolle annettavissa raporteissa.

Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavaksi toimielimeksi nimetään hyvinvointi- ja sivistyslautakunta, joka osaltaan nimeää ja valtuuttaa ehkäisevän päihdetyön työryhmän hoitamaan toimielimelle laissa määrättyjä tehtäviä. Ehkäisevä työ sisältää mielenterveyden edistämisen sekä päihde- ja pelihaittojen ja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Harri Nissinen

Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää hyväksyä esittelytekstissä kuvatun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen organisaatiomallin, sekä nimetä ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavaksi toimielimeksi hyvinvointi- ja sivistyslautakunnan.
Päätös	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.